

**ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ**



**Інженерно-технологічний факультет**



**Кафедра прикладної інженерії**

|                                |   |
|--------------------------------|---|
| <b>Ведучій курсу</b>           | Кепко Олег Ігорович   |
| <b>Профайл викладача</b>       | <a href="https://piop.udau.edu.ua/ua/pro-kafedru/vikladachi-ta-spivrobotniki/kepko-oleg-igorovich.html">https://piop.udau.edu.ua/ua/pro-kafedru/vikladachi-ta-spivrobotniki/kepko-oleg-igorovich.html</a> |
| <b>Контактний тел.</b>         | +38(063)0499929   |
| <b>E-mail:</b>                 | kepko@meta.ua   |
| <b>Сторінка курсу в MOODLE</b> | <a href="https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=290">https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=290</a>   |
| <b>Консультації</b>            | Щосереди з 14.00. по 16.00 в кабінеті №119 кафедри прикладної інженерії (гуртожиток №6)   |

### **1. Анотація до курсу**

«Інтелектуальна власність» є нормативною дисципліною, яка вивчає авторське право на об'єкти інтелектуальної власності.

### **2. Мета та цілі курсу**

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми наукового, технічного та педагогічного характеру у процесі навчання, науково-дослідної, освітньої діяльності та у виробничих умовах, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог

### **Програмні компетентності (загальні)**

ЗК 1. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 4. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 5. Здатність працювати в міжнародному контексті.

### **Програмні компетентності (фахові)**

ФК 2. Здатність планувати і виконувати наукові дослідження з урахуванням світових тенденцій науково-технічного розвитку галуз.

**Види робіт, передбачені курсом**

**3. Формат курсу**

Основним форматом курсу є очний з використанням навчальної платформи для дистанційного навчання MOODLE.

| Вид методу навчання                                  | Особливості методу   | Пріоритетний метод контролю  |
|--|--|--|
| <b>Традиційні методи</b>                             |  |  |
| Лекція   | Усний виклад предмета викладачем, а також публічне читання на яку-небудь тему. Мета лекції – розкрити основні положення теми, досягнення науки, з'ясувати невирішені проблеми, узагальнити досвід роботи, дати рекомендації щодо використання основних висновків за темами на практичних заняттях.   | <ul style="list-style-type: none"> <li>• усна відповідь;</li> <li>• есе;</li> <li>• тестування;</li> <li>• обговорення основних питань</li> </ul>  |
| Практичне заняття                                    | Форма навчального заняття, при якій викладач організує детальний розгляд здобувачами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом відповідно сформульованих завдань.   | <ul style="list-style-type: none"> <li>• усна відповідь;</li> <li>• захист індивідуальної роботи.</li> </ul>                                       |
| Самостійна робота                                    | Форма роботи, яка передбачає вирішення актуального питання курсу самостійно, формує навички пошуку та синтезу інформації.  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• есе</li> </ul>  |
| <b>Інформаційні методи навчання</b>                  |  |  |
| Аналіз ситуації, помилок, колізій, казусів           | За результатами виконання ЕСЕ; індивідуальних завдань, письмового опитування чи тестування ведучий курсу проводить аналіз наявних помилок у формі діалогу із здобувачами освіти. Крім цього, під викладання основного лекційного матеріалу може супроводжуватись його інтерпретацією виробничими ситуаціями та їх колективного аналізу.          | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Правильність відповіді</li> </ul>   |
| Дискусія із запрошенням фахівців                     | Стейкхолдери та запрошені професори, які беруть активну участь у формуванні та реалізації освітньої програми періодично беруть участь у лекційних заняттях, лабораторних роботах та заняттях на виробництвах. Основна мета спілкування здобувачів із запрошеними фахівцями – обговорення актуальних та дискусійних питань виробництва та діалог. | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Усне опитування;</li> <li>• Активність під час обговорення</li> <li>• Прояв лідерських якостей</li> </ul> |
| Коментування, оцінка (або самооцінка) дій учасників; | Здобувачі освіти під час усного або письмового опитування можуть коментувати свої відповіді, або доповнювати відповіді інших здобувачів.   | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Усне опитування;</li> <li>• Активність під час обговорення</li> <li>• Прояв лідерських якостей</li> </ul> |
| Метод аналізу і                                      | Виконання методу дозволяє формувати важливі «м'які» навички у здобувачів, зокрема  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Усне опитування;</li> </ul>   |

|                                    |   |  |
|------------------------------------|---|--|
| діагностики ситуації (КЕЙС-МЕТОД); | <p>робота в команді, набуття лідерських якостей тощо.<br/>Загальний вигляд кейсу:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Ознайомлення студентів із ситуацією (моделлю) яка пов'язана із реальним виробництвом або виробничим процесом;</li> <li>• Формування міні-груп (3-4 здобувачів);</li> <li>• Формування завдань для роботи з кейсом та розподіл питань в групах;</li> <li>• Організація спільної діяльності, збір інформації, розподіл індивідуальних завдань;</li> <li>• Аналіз та рефлексія спільної діяльності, пропозиція концепцій;</li> </ul> <p>Підведення підсумків, оцінювання.</p>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Активність під час обговорення</li> <li>• Прояв лідерських якостей</li> </ul>   |
| Дистанційне навчання               | <p>Комплексний індивідуалізований процес передання і засвоєння знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчання у спеціалізованому середовищі, яке створене на основі сучасних психолого- педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.</p> <p>Основною платформою для проведення дистанційного навчання є система MOODLE (<a href="https://moodle.udau.edu.ua/">https://moodle.udau.edu.ua/</a>)</p> <p>Курс для дистанційного вивчення характеризується логічною послідовністю викладення основного матеріалу, має чітку структуру та комбінує традиційні (модифіковані до цифрового простору) й інтерактивні методи навчання.</p> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• ЕСЕ;</li> <li>• підготовка та публічний захист презентацій на вебінарах;</li> <li>• тестування із різною вагомістю вірних відповідей та подальше публічне обговорення допущених помилок;</li> <li>• підсумкове тестування, що формується із випадкових питань курсу.</li> </ul> |

#### 4. Результати навчання

РН 1. Відшукувати систематизувати та аналізувати науково-технічну інформацію з різних джерел для вирішення професійних та наукових завдань у сфері харчових технологій.

РН 8. Здійснювати захист інтелектуальної власності у сфері харчових технологій, виконувати відповідні патентні дослідження, готувати документи на отримання патентів на винаходи і корисні моделі.

#### 5. Обсяг курсу

| Вид заняття | лекції | практичні заняття | самостійна робота |
|-------------|--------|-------------------|-------------------|
| К-сть годин | 14     | 16                | 60                |

#### 6. Ознаки курсу

|                |         |                        |                      |                        |
|----------------|---------|------------------------|----------------------|------------------------|
| Рік викладання | семестр | спеціальність          | Курс, (рік навчання) | Нормативний\вибірковий |
| 2023-2024      | 1       | 181 Харчові технології | 1                    | н                      |

### 7. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Для вивчення дисципліни є необхідним наявність матеріального та програмного забезпечення, зокрема:

- персональний комп'ютер;
- набір офісних програм;
- методичні рекомендації до виконання лабораторних робіт;
- довідкова література та посібники.

### 8. Політики курсу

Основні політики курсу полягають у дотриманні вимог положень: «Про порядок проведення моніторингу і контролю якості освіти в Уманському національному університеті садівництва» (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/Polozhennya-pro-poryadok-provedennya-monitoringu-i-kontrolyu-yakosti-osviti.pdf>); «Про організацію поточного, семестрового контролю та проведення атестації здобувачів освіти із застосуванням дистанційних технологій в Уманському національному університеті садівництва» (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2020/polozhennya-pro-organizaciyu-potochnogo-semestrovogo-kontrolyu-ta-provedennya-atestacii-zdobuvachiv-osviti-iz-zastosuvannyam-distancijnih-tehnologij.pdf>); «Про академічну успішність в Уманському національному університеті садівництва» (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/polozhennya-pro-akademichnu-uspishnist-v-umanskomu-nacionalnomu-universiteti-sadivnictva.pdf>).

Під час проведення контрольних заходів студенти повинні дотримуватися правил академічної доброчесності, які визначено Кодексом академічної доброчесності Уманського НУС (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2019/kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti-unus-2019-1.pdf>). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Кодексу доброчесності Уманського НУС.

### 9. Схема курсу

| Види робіт | Тема, план, короткі тези | Література | Розподіл балів за видами робіт |                 |                |                |                 |
|------------|--------------------------|------------|--------------------------------|-----------------|----------------|----------------|-----------------|
|            |                          |            | ПО <sup>1</sup>                | УО <sup>2</sup> | Т <sup>3</sup> | А <sup>4</sup> | ЛЯ <sup>5</sup> |

<sup>1</sup> Письмове опитування (або ЕСЕ)

<sup>2</sup> Усне опитування / захист роботи/ звіту

<sup>3</sup> Тестування

<sup>4</sup> Активність (під час обговорення, тощо)

<sup>5</sup> Прояв лідерських якостей

| Види робіт                 | Тема, план, короткі тези   | Література   | Розподіл балів за видами робіт |                 |                |                |                 |        |
|----------------------------|--|--|--------------------------------|-----------------|----------------|----------------|-----------------|--------|
|                            |  |  | ПО <sup>1</sup>                | УО <sup>2</sup> | Т <sup>3</sup> | А <sup>4</sup> | ЛЯ <sup>5</sup> | ВСЬОГО |
| Тиж. 1.<br>2 акад. год.    | Тема 1. Лекція. Поняття інтелектуальної власності і її охорони:<br>– поняття інтелектуальної власності;<br>– еволюція інтелектуальної власності.   | 23, 24, 27, 29,<br>30, 31, 53, 54,<br>55, 56, 57, 58 |                                | 1               |                |                |                 | 1      |
| Тиж. 2<br>2 акад.<br>год.  | Тема 1. Практичне заняття №1.<br>Вступ. Терміни і поняття  | 53, 54, 58   |                                | 4               |                | 1              |                 | 5      |
| Тиж. 3.<br>2 акад.<br>год. | Тема 2. Лекція. Система інтелектуальної власності:<br>– об'єкти права інтелектуальної власності;<br>– суб'єкти права інтелектуальної власності;<br>– система законодавства України про інтелектуальну власність;<br>– державна система правової охорони інтелектуальної власності;<br>– міжнародна система інтелектуальної власності                             | 1-5, 21, 22, 33,<br>38, 42-52 62                     | 1                              |                 |                |                |                 | 1      |
| Тиж. 4.<br>2 акад.<br>год. | Тема 2. Практичне заняття №2.<br>Рівень техніки. П'ять рівнів винаходів  | 6, 16, 55  |                                | 4               |                |                | 1               | 5      |
| Тиж. 5.<br>4 акад.<br>год. | Тема 3. Лекція. Охорона права на об'єкти інтелектуальної власності:<br>– мета і принципи правової охорони;<br>– охорона прав на об'єкти промислової власності;<br>– охорона прав на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності;<br>– охорона об'єктів авторського права і суміжних прав;<br>– охорона прав на об'єкти інтелектуальної власності за кордоном. | 15, 18, 19, 20,<br>34, 35, 39, 66                    | 1                              |                 |                | 1              |                 | 2      |
| Тиж. 6.<br>2 акад.<br>год. | Тема 3. Практичне заняття №3.<br>Патентні дослідження: пошук документів для визначення рівня техніки.  | 14, 63   |                                | 4               |                | 1              |                 | 5      |
| Тиж. 7.<br>2 акад.<br>год. | Тема 4. Лекція. Захист прав інтелектуальної власності:<br>– дії, що визнаються порушенням права інтелектуальної власності;<br>– категорії спорів. форми і порядки захисту права інтелектуальної власності;   | 26, 37, 40   |                                |                 |                |                | 2               | 2      |
| Тиж. 8.<br>2 акад.<br>год. | Тема 4. Практичне заняття №4.<br>Оформлення заявки на винахід.   | 14, 59, 60, 63                                       |                                | 6               |                | 2              |                 | 8      |
| Тиж. 9.<br>2 акад.         | Тема 4. Лекція. Захист прав інтелектуальної власності:<br>– способи захисту права інтелектуальної власності:   | 26, 37, 40   |                                | 1               |                |                |                 | 1      |

| Види робіт                  | Тема, план, короткі тези  | Література     | Розподіл балів за видами робіт |                 |                |                |                 |        |
|-----------------------------|---|----------------|--------------------------------|-----------------|----------------|----------------|-----------------|--------|
|                             |   |                | ПО <sup>1</sup>                | УО <sup>2</sup> | Т <sup>3</sup> | А <sup>4</sup> | ЛЯ <sup>5</sup> | ВСЬОГО |
| год.                        | адміністративно-правовий спосіб захисту прав; цивільно-правовий спосіб захисту прав; кримінальна відповідальність за порушення прав.  |                |                                |                 |                |                |                 |        |
| Тиж. 10.<br>2 акад.<br>год. | Тема 4. Практичне заняття №4.<br>Оформлення заявки на винахід.  | 14, 59, 60, 63 |                                | 0               | 10             | 0              |                 | 10     |
| Тиж. 11.<br>2 акад.<br>год. | Тема 5. Лекція. Економіка інтелектуальної власності:<br>– особливості права інтелектуальної власності як товару;<br>– інтелектуальна власність як нематеріальний актив;<br>– комерціалізація прав на об'єкти інтелектуальної власності;<br>– оцінка вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності;<br>– життєвий цикл об'єкта інтелектуальної власності. | 17, 25, 36, 41 |                                | 2               |                | 1              | 2               | 5      |
| Тиж. 12.<br>2 акад.<br>год. | Тема 5. Практичне заняття №5.<br>Оформлення заявки на винахід. Опис винаходу.   | 14, 59, 60, 63 |                                | 8               |                | 2              |                 | 10     |
| Тиж. 13.<br>2 акад.<br>год. | Тема 6. Лекція. Маркетинг Інтелектуальної власності<br>– поняття маркетингу інтелектуальної власності;<br>– маркетинг інтелектуальної власності на різних етапах життєвого циклу інноваційного товару;<br>– прогнозування нових технологій;<br>– економічна оцінка інноваційних проектів.   |                | 2                              |                 |                | 1              | 2               | 5      |
| Тиж. 14.<br>2 акад.<br>год. | Тема 6. Практичне заняття №6.<br>Особливості оформлення опису винаходу та формули винаходу на процес (спосіб).  | 14, 59, 64     | 0                              | 8               |                | 2              |                 | 10     |
| Тиж. 15.<br>2 акад.<br>год. | Тема 6. Лекція. Конкурентне право:<br>– поняття, предмет і принципи конкурентного права;<br>– правова основа захисту.   | 24, 33, 52     | 2                              | 0               |                | 2              | 2               | 6      |
| Тиж. 16.<br>2 акад.<br>год. | Тема 6. Практичне заняття №7.<br>Особливості оформлення опису винаходу та формули винаходу на процес (спосіб).  | 14, 59, 64     |                                | 8               |                | 2              |                 | 10     |
| Тиж. 17.<br>2 акад.<br>год. | Тема 6. Лекція. Конкурентне право:<br>– шляхи удосконалення конкурентного права в Україні.  | 24, 33, 52     |                                | 2               |                |                | 2               | 4      |

| Види робіт                  | Тема, план, короткі тези  | Література | Розподіл балів за видами робіт |                 |                |                |                 |        |
|-----------------------------|---|------------|--------------------------------|-----------------|----------------|----------------|-----------------|--------|
|                             |   |            | ПО <sup>1</sup>                | УО <sup>2</sup> | Т <sup>3</sup> | А <sup>4</sup> | ЛЯ <sup>5</sup> | ВСЬОГО |
| Тиж. 18.<br>2 акад.<br>год. | Тема 6. Практичне заняття №7.<br>Комерціалізація інноваційних рішень на підприємстві. | 14, 59, 64 |                                |                 | 10             |                |                 | 10     |
|                             | Модульний контроль  |            | 6                              | 48              | 20             | 15             | 11              | 100    |

### 10. Завдання для самостійного опрацювання

| ТЕМА | Назва теми  | Кількість годин |              |
|------|---|-----------------|--------------|
|      |   | денна форма     | заочна форма |
| 1    | Еволюція інтелектуальної власності  | 12              |              |
| 2    | Види творів України на яких поширюється авторське право. Об'єкти які не охороняються авторським правом. | 12              |              |
| 3    | Умови патентоспроможності винаходу, корисної моделі, промислового зразка                                | 8               |              |
| 4    | Основні форми, засоби і способи захисту прав інтелектуальної власності                                  | 8               |              |
| 5    | Інтелектуальний капітал, його економічна природа  | 6               |              |
| 6    | Підходи до оцінки та методи оцінки вартості об'єктів інтелектуальної власності                          | 8               |              |
| 7    | Промисловий шпіонаж   | 6               |              |
|      | <b>Разом</b>  | <b>60</b>       |              |

### 11. Система оцінювання та вимоги

| Вид роботи                            | Характеристика контролю   |
|---------------------------------------|---|
| Письмове опитування (у. т. ч. ЕСЕ)    | Здобувачі дають лаконічні відповіді на питання, передбачені під час вивчення курсу письмово, або у вигляді реферативного повідомлення, або у вигляді ЕСЕ. Оцінюванню підлягають правильність та конкретність відповіді на поставлене питання. Позитивним є формування відповідей на основі основної та допоміжної літератури за останні десять років. |
| Усне опитування/ захист роботи/ звіту | Здобувачі дають відповіді в усній формі на питання пов'язані із теоретичними або практичними аспектами теоретичної частини дисципліни. Оцінюванню підлягають правильність та конкретність   |

|  |  |
|--|--|
|  | відповіді на поставлене питання. Позитивним є лаконічність та переконливість під час відповіді.  |
| Тестування                             | Проводять письмово або за допомогою систем дистанційного навчання. Передбачає вибір однієї/та/або правильної відповіді на конкретне питання передбачене теоретичною частиною курсу або його структурним елементом.   |
| Активність (під час обговорення, тощо) | Оцінюванню підлягають частка участі здобувача у вирішенні колективного завдання, активність, вмотивованість та креативність під час обговорення проблемних питань.   |
| Прояв лідерських якостей               | Оцінюванню підлягають прояви лідерських якостей, які полягають у здатності генерувати нові ідеї; панорамність мислення; здатність до самоаналізу; здатність працювати в колективі; відповідальність за виконання важливих завдань; потреба в досягненні позитивного результату; здатність вести конструктивні переговори; здатність змінювати стиль керівництва відповідно до конкретної ситуації. |

### Шкала оцінювання: національна та ECTS

| Сума балів за всі види навчальної діяльності | Оцінка ECTS | Оцінка за національною шкалою                              |   |
|--|-------------|--|---|
|  |             | для екзамену, курсового проекту (роботи), практики         | для заліку  |
| 90 – 100                                     | A           | відмінно   | зараховано  |
| 82-89  | B           | добре  |   |
| 74-81  | C           |  |   |
| 64-73  | D           | задовільно   |   |
| 60-63  | E           |  |   |
| 35-59  | FX          | незадовільно з можливістю повторного складання             | не зараховано з можливістю повторного складання             |
| 0-34   | F           | незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни | не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни |

## 11. Рекомендована література

Базова



1. Конституція України // Голос України. – 1996. – 13 липня.
2. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18. – Ст. 144.
3. Господарсько-процесуальний кодекс від 6 листопада 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 6. – Ст. 56.
4. Закон України "Про наукову і науково-технічну діяльність" від 01.12.1998р // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 3.
5. Закон України "Про охорону прав на сорти рослин" від 17.01.2002р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 8.
6. Закон України від 01.06.2000р. "Про охорону прав на винаходи і корисні моделі" // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 12.
7. Закон України від 02.10.92р. "Про інформацію" // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 48.
8. Закон України від 07.10.97р. "Про професійних творчих працівників та творчі спілки" // Голос України. – 1997. – 6 листопада.
9. Закон України від 11.07.2001р. "Про авторське право і суміжні права" // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 11.
10. Закон України від 15.12.93р. "Про охорону прав на знаки для товарів і послуг" // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 7.
11. Закон України від 15.12.93р. "Про охорону прав на промислові зразки" // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 7.
12. Закон України від 21.09.99р. "Про державну таємницю" // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 2.
13. Закон України від 21.12.2000р. "Про охорону прав на зазначення походження товарів" // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 6.
14. Методичні рекомендації про порядок складання, подачі і розгляду заяви на раціоналізаторську пропозицію. Наказ Держпатенту України від 27.08.95р. № 131 // Інновація. – 1995. – № 14-15.
15. Положення про Державний реєстр свідоцтв України на знаки для товарів і послуг та порядок видачі свідоцтв. Наказ Держпатенту України від 05 грудня 1995р. № 180 // Інновація. – 1996. – № 1-3.
16. Положення про порядок оформлення та використання прав на винаходи, корисні моделі і промислові зразки, що становлять державну таємницю. Постанова Верховної Ради України від 19.01.95р. // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 3.
17. Деякі питання оптимізації діяльності центральних органів виконавчої влади державної системи правової охорони інтелектуальної власності. Постанова Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2016 р. № 585. Київ. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/585-2016-%D0%BF#Text>.
18. Питання Міністерства економічного розвитку і торгівлі. Постанова Кабінету Міністрів України від 11 травня 2017 р. № 320. Київ. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/320-2017-%D0%BF#Text>
19. Положення про представників у справах інтелектуальної власності (патентних, повітряних). Постанова Кабінету Міністрів України від 10.08.94 № 545 // Збірник постанов Уряду України. – 1994. – № 11.
20. Положення про свідоцтво на раціоналізаторську пропозицію. Наказ Держпатенту України від 22.08.95р. № 129 // Інновація. – 1995. – 14-15.
21. Правила складання та подання заявки на видачу свідоцтва України на знак для товарів і послуг. Наказ Держпатенту України від 28.02.95р. // Інновація. – 1996. – № 1-3.
22. Про державну реєстрацію прав автора на твори науки, літератури і мистецтва. Постанова Кабінету Міністрів України від 18.08.95 р. № 532. // Збірник постанов Уряду України. – 1995. – № 10.
23. Про мінімальні ставки авторської винагороди за використання творів літератури і мистецтва. Постанова Кабінету Міністрів України від 18 листопада 1994р. // Збірник постанов Уряду країни. – 1995. – № 2.
24. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №№ 40-44. – С. 356.
25. Авторське право і суміжні права. Європейський досвід: У 2-х книгах / За ред. А.С. Довгерта. – Книга 1: Нормативні акти і документи. Європейська інтеграція України / Уклад. Р.В. Дроб'язко. – К.: Ін Юре, 2001. – 520 с; Книга 2: Виступи, статті європейських спеціалістів / Уклад. В.С. Дроб'язко – К.: Ін Юре, 2001. – 460 с.

26. Бабиця І.А. Авторське, винахідницьке право, право на відкриття і міжнародний захист авторських прав. – К., 1997. – 107 с.
27. Зобов'язальне право. Теорія і практика / За ред. О. В. Дзери. – К., 1998.
28. Мельник О.М. Проблеми охорони прав суб'єктів інтелектуальної власності в Україні. – Харків, 2002. – 362 с.
29. Право інтелектуальної власності: Академ, курс: Підручник для студентів вищих навч. закладів / За ред. О.А. Підпригора, О.Д. Святоцького. – 2-ге вид., переробл. та допов. – К.: Концерн „Видавничий Дім „Ін Юре“, 2002. 672 с.
30. Промисловий зразок [Текст] / Л.І. Ніколаєнко [и др.]; ред. В.Л. Петров; Державне патентне відомство України. – К.: Вид. Дім "Ін Юре", 2009. – 124 с.
31. Цира А. Франчайзинг и франчайзинговый договор. – К., 2002. – 240 с.
32. Шишка Р.Б. Охорона права інтелектуальної власності: авторсько-правовий аспект: Монографія. – Харків: Видавництво Нац. ун-ту внутр. Справ, 2002. –368 с.

#### **Додаткова**

1. Декларація про державний суверенітет України. Прийнята Верховною Радою Української РСР 16 серпня 1990 р. // Відомості Верховної Ради Української РСР. – 1990. – № 31. – Ст. 429.
2. Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971р. // Відомості Верховної Ради Української РСР, – 1971. – Додаток до № 50. – Ст. 375.
3. Загальна Декларація прав людини від 10 грудня 1948 р.
4. Стокгольмська конференція з інтелектуальної власності 1967 року, що заснувала Всесвітню організацію інтелектуальної власності.
5. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів від 9 вересня 1886 г.: Інтелектуальна власність: нормативно-правові акти / Під заг. ред. А.Д. Святоцького, В.П. Петрова. – Т. 2. – К.: Ін Юре, 1999.
6. Ніщяка угода про Міжнародну класифікацію товарів та послуг для реєстрації знаків 1957 року.
7. Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків від квітня 1891 р.: Інтелектуальна власність: нормативно-правові акти / За заг. ред. А.Д. Святоцького, В.П. Петрова. - Т. 2. - К.: Ін Юре, 1999.
8. Паризька конвенція з охорони промислової власності від 20 березня 1883, переглянута в Брюсселі 14 грудня 1900, у Вашингтоні 2 червня 1911, в Гаазі 6 листопада 1925, в Лондоні 2 червня 1934, в Лісабоні 31 жовтня 1958 р. у Стокгольмі 14 липня 1967 р.: Інтелектуальна власність: нормативно-правові акти / За заг. ред. А.Д. Святоцького, В.П. Петрова. - Т. 2. - К.: Ін Юре, 1999..
9. Закон України "Про приєднання України до Бернської конвенції про охорону літературних і художніх творів (Паризького акту від 24 липня 1971 року, зміненого 2 жовтня 1979 року)" // відомості Верховної Ради України. – 1995. –№21. – С. 155.
10. Закон України "Про ратифікацію Угоди про співробітництво в галузі охорони авторського права і суміжних прав" // Відомості Верховної Ради України. - 1995. – № 5. – С. 32.
11. Інтелектуальна власність в Україні: правові основи і практика. – Наук.-практ. видання: 44-х томах / Під загальною редакцією О.Д. Святоцького. К., "Ін. Юре", 2009. – с. 480.
12. Крайнев П.П., Работягова Л.І. Патентування винаходів в Україні / за ред. П.П. Крайнева: Монографії. К.: Вид. Дім "Ін Юре", 2000. – с. 340.
13. Основи інтелектуальної власності. – К.: Видавничий Дім "Ін Юре", 1999. – с. 578.
14. Охорона промислової власності в Україні "Монографія" / За ред. О.Д. Святоцького, В.Л. Петрова. – К.: Видавничий Дім "Ін. Юре". – 2009. – с. 400.
15. Підпригора О.А., Підпригора О.О. "Право інтелектуальної власності в Україні": Навч. посібник. – К.: Юрінком Інтер, 1998. – с. 335.

#### **Інтернет-ресурси:**

1. [www.nbuv.gov.ua](http://www.nbuv.gov.ua) – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.

2. [www.library.vn.ua](http://www.library.vn.ua) – Вінницька обласна універсальна наукова бібліотека ім. К.А.Тімірязєва.
3. [www.scholar.ru](http://www.scholar.ru) – пошукова система наукових публікацій.
4. [www.sdip.gov.ua](http://www.sdip.gov.ua) – Державний департамент інтелектуальної власності
5. [www.uacr.kiev.ua](http://www.uacr.kiev.ua) – Державне підприємство «Українське агентство з авторських та суміжних прав»
6. [www.iipl.ukrpatent.org](http://www.iipl.ukrpatent.org) – Державний інститут інтелектуальної власності
7. [www.ip-centr.kiev.ua](http://www.ip-centr.kiev.ua) – Державний центр інноватики та патентно-інформаційних послуг
8. [www.ukrpatent.org](http://www.ukrpatent.org) – Державне підприємство «Український інститут промислової власності» (Укрпатент).